

Съобщение за пресата

Люксембург, 1 юни 2022 г.

Подкрепата от ЕС не е довела до съществено подобрене на конкурентоспособността на малките предприятия

Малките и средните предприятия (МСП) са изключително важни за икономиката на ЕС. Действията на Съюза за повишаване на тяхната конкурентоспособност обаче не са донесли съществени ползи. Това е заключението на одиторите в публикувания днес специален доклад на Европейската сметна палата (ЕСП). Подкрепата от ЕС е стимулирала желанието на МСП да извършват инвестиции, но нейната ефективност и въздействие върху конкурентоспособността им са били толкова ограничени, че повечето финансирани предприятия не са извели осезаеми ползи от нея. Одиторите призовават Европейската комисия и държавите членки да използват по-ефективно средствата от ЕС за подпомагане на МСП.

Малките и средните предприятия са гръбнакът на икономиката на ЕС, като осигуряват заетост на близо две трети (63 %) от работната сила в Съюза и създават половината (52 %) от добавената стойност в него. Нерядко обаче те изпитват трудности при опитите си да се конкурират с големите компании. Политиките на ЕС са насочени към подпомагане на МСП, по-специално посредством Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР). За периода 2014—2020 г. по финансирани от ЕФРР програми са заделени над 40 млрд. евро за подобряване на конкурентоспособността на МСП, като ЕС е отпуснал допълнителни средства в отговор на пандемията от COVID-19. Одиторите на ЕС обаче заключиха, че тази подкрепа не е подобрила значително конкурентоспособността на тези дружества.

„Тъй като малките и средните предприятия са гръбнакът на икономиката на ЕС, те следва да бъдат подкрепени, когато започват или разрастват дейността си“, заяви Пиетро Русо, членът на ЕСП, отговарящ за одита. *„В последните години обаче подкрепата от ЕФРР не е довела до осезаема промяна в цялостната конкурентоспособност на МСП. Това поражда съмнения относно ползите от действията на ЕС в тази област.“*

В ЕС има над 20 млн. малки и средни предприятия. Предвиждало се е 800 000 от тях да бъдат директно подкрепени по ЕФРР до края на 2019 г. Съгласно Регламента за ЕФРР обаче държавите членки не са длъжни да определят стратегии за най-ефективна подкрепа на

Настоящото съобщение за пресата има за цел да представи основните послания на изготвения от Европейската сметна палата специален доклад. Пълният текст на доклада е публикуван на eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

конкурентоспособността на своите МСП, поради което е трудно да се гарантира, че финансирането от ЕФРР ще се съсредоточи в предприятията и областите с най-голям потенциал за растеж. Средно по програмите на ЕФРР са били предоставени около 42 000 евро на МСП бенефициент. Зад тази средна стойност обаче се крият значителни разлики между държавите членки, като действителният размер на финансирането варира от около 392 000 евро на проект в Австрия до под 1 000 евро в Ирландия. Одиторите на ЕС отправят предупреждение, че предоставянето на подкрепа на голям брой МСП може да се окаже проблематично, тъй като има риск малките по размер проекти да не могат да достигнат необходимата критична маса за постигане на реална промяна в конкурентоспособността на тези предприятия.

На практика основната част от средствата по ЕФРР са били заделени за подкрепа на МСП посредством самостоятелни проекти, насочени към отделни дружества. Одитът обаче показва, че положителните резултати от тези проекти не са постигнали достатъчно широк обхват, като това намалява цялостното въздействие на подкрепата от ЕС. В някои от случаите финансирането от ЕФРР е оказало дори отрицателно въздействие върху икономическите перспективи на МСП, които са се конкурирали на същите пазари и не са получили подкрепа. Одиторите констатираха също така, че проектите обикновено са били насочени към конкретни фактори, влияещи на конкурентоспособността, като не са предприети действия, които да осигурят ефективност на проектите и да обхванат цялостно нуждите на предприятията в по-широк смисъл, като например намирането на квалифицирана работна ръка, преодоляването на регулаторните пречки и справянето с административната тежест. ЕСП установи, че в резултат на това някои МСП са получили значителни по размер средства, без да са подобрили цялостната си конкурентоспособност.

Одиторите твърдят, че други фактори също са намалили ефективността на подкрепата от ЕС. Такива са например процедурите за подбор, които като цяло не са били твърде амбициозни и не са били разработени така, че да предоставят финансиране на най-конкурентните предложения за проекти. Повечето от предложенията, достигнали минималния брой точки по критериите за допустимост, са получили финансиране, без заявленията да се сравняват с референтни показатели и без конкуренция помежду им. Фактори като устойчивото повишаване на конкурентоспособността или разширяването на пазара са били пренебрегнати, а иновациите и научноизследователската и развойна дейност не са повлияли значително на решенията. В резултат на това средствата от ЕС не са били насочени предимно към най-обещаващите МСП.

На последно място, одиторите поставят под съмнение допълнителните ползи от това финансиране. Те отбелязват, че по-голямата част от МСП биха предприели сходни инвестиции със или без публично финансиране, което потвърждава риска от икономически загуби поради неефективно разпределение на ресурсите при този вид подкрепа от ЕС — проблем, който многократно е изтъкван от ЕСП.

Обща информация

В ЕС МСП са дружества с по-малко от 250 служители и с годишен оборот под 50 млн. евро или годишен счетоводен баланс, не по-голям от 43 млн. евро. Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), и по-специално Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР), са сред най-големите програми на ЕС, предоставящи финансова подкрепа на МСП. През периода 2014—2020 г. по програми, финансирани от ЕФРР, са заделени 54,4 млрд. евро за подкрепа на мерки, свързани с МСП, посредством конкретни приоритети, наречени тематични цели. Повечето тематични цели на ЕФРР могат да допринесат пряко или непряко за засилването на конкурентоспособността на МСП.

Тематична цел 3 „Повишаване на конкурентоспособността на МСП“ е втората по големина по отношение на заделените средства от ЕФРР с 40,3 млрд. евро от общо 201,5 млрд. евро финансиране по ЕФРР, заделено от бюджета на ЕС към юни 2021 г. Общо три четвърти от финансирането за МСП по ЕФРР (75 %) е под формата на пряка подкрепа.

Специален доклад 08/2022 „Подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие за конкурентоспособността на МСП — недостатъци при планирането на мерките за подпомагане намаляват ефективността на финансирането“ е публикуван на уебсайта на Европейската сметна палата (eca.europa.eu).

През май тази година ЕСП публикува също така специален доклад относно [предоставената от ЕС подкрепа за достъпа на МСП до международните пазари](#).

Европейската сметна палата представя своите специални доклади пред Европейския парламент и Съвета на ЕС, както и пред други заинтересовани страни, като националните парламенти, бизнеса и представители на гражданското общество. По-голямата част от препоръките, отправени от ЕСП в нейните доклади, се изпълняват.

Контакт с пресслужбата

Пресслужба на ЕСП: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 553 547